

[Niclasen.]

Ting ikke kan forudsættes at have noget nøjere Kendskab til, idet de paagældende Forhold paa Færøerne er stærkt afvigende fra Forholdene i den øvrige Del af Riget. Jeg skal derfor i det følgende forsøge at give nogle orienterende Oplysninger angaaende denne særlige Lovgivning. Der kan naturligvis ikke ved denne Lejlighed være Tale om at komme ind paa en detailleret Udredning af de forskellige Lovbestemmelser, Regler og Forordninger, der er knyttet til det færøske Landbrug, idet dette vilde føre for vidt og tage alt for lang Tid, men jeg skal, som sagt, forsøge her at give nogle orienterende Oplysninger angaaende disse specielle færøske Forhold.

I de første 200—300 Aar efter Øernes Bebyggelse havde der kun været Tale om Odelsgods, idet Landnamsmændene delte Jorden imellem sig, men efter Kristendommens Indførelse paa Færøerne, som man regner har fundet Sted omkring Aar 1000, fik Kirken efterhaanden en meget stærk Magtstilling og erhvervede sig meget Jordegods paa Færøerne, dels ved Køb eller testamenteriske Gaver, dels ved at Ejere af Jord forbrød denne til Kirken paa Grund af Overtrædelser bl. a. af de strenge Fastebestemmelser. Saaledes fortæller Sagnet, at Ejerinden af hele Sydstrømø, der omfatter et efter færøske Forhold meget stort Areal, maatte overlade dette til Biskoppen, fordi det blev oplyst, at hun havde spist Kød i Fasten, hvorefter hun henlevede sine sidste Aar under meget beskedne Kaar.

De første Lovbestemmelser angaaende det færøske Jordbrug findes i det saakaldte Søjdebrev af 1298. Det har faaet dette Navn, fordi det særlig omhandler Faarebruget, der dengang var det absolut dominerende og bærende Erhverv paa Færøerne. Dette er affattet af Lagmanden over Færøerne, der samtidig var Lagmand paa Shetland, og det menes, at hans vigtigste Raadgiver har været Biskoppen paa Færøerne.

Færøerne og Shetlandsøerne havde jo dengang meget Fællesskab. Der boede de samme Slægter paa Færøerne som paa Shetland, og der blev talt samme Sprog paa Shetland som paa Færøerne, for øvrigt vistnok omtrentlig det samme Sprog, som til de Tider blev talt hernede; det er ogsaa saa at sige det samme Sprog, som vi taler hjemme paa Færøerne den Dag i Dag.

Ved Reformationens Indførelse, der regnes at have fundet Sted paa Færøerne omkring Aar 1540, blev alt det kirkelige Jordegods inddraget under Kronen, og

der var her Tale om et meget betydeligt Jordegods.

I vore Dage kaldes alt Fæstegods, baade det gejstlige og det verdslige, Kongsgodset, uden at man kan se, hvilket eller hvor meget der har været Kirkens Gods eller Kronens Gods.

Af Kirkegodsets Indtægter gaves straks aarligt et Beløb til Skolen og Hospitalet, og der henlagdes en Gaard til hver Præst samt en Gaard til Provsten. Det øvrige Gods bortfæstedes af Kongen, ligesom det før var blevet bortfæstet af de katolske Biskopper; Jorden paa Færøerne var saaledes paa det Tidspunkt inddelt i Odel eller Selveje og i Fæstegods. De adelige Slægter Rosenkrandserne og Benkestokkerne havde Odelsgods paa Færøerne i disse Tider, og saa var der tillige det saakaldte Rytters Gods, som Benkestokkerne havde ejet og solgt. Denne Slægt Rytter har, efter hvad jeg har faaet oplyst, ikke nogen Slægtskabsforbindelse med den nuværende danske Familie af dette Navn. Benkestokkernes Jordegods var paa ca. 100 Marker Jord. Ingen af disse Slægter boede paa Færøerne. Største Delen af denne Jord blev senere købt af de færøske Bønder, der havde haft den i Forpagtning, og overgik saaledes til Odel eller Selveje.

Det var, som sagt, i de Tider væsentlig Faarebrug, der sammen med Hosestriking var Hovederhvervet. Det virker helt imponerende at læse i vor Tid, at der i de Tider var Tale om en aarlig Udførsel paa ca. 100 000 Par Hoser fra Færøerne. Disse blev hovedsagelig solgt til Holland, hvor de anvendtes om Bord i den meget store hollandske Handelsflaade, der jo paa de Tider besejlede Verdenshavene i meget stor Udstrækning. Kornavlens spillede ogsaa i de Tider en betydelig Rolle, og en Ø som Suderø, den sydligste Ø, kunde i enkelte gode Aar brødføde sig selv. De besiddende Klasser, Kongsbønderne og Odelsbønderne, havde Adgang til billig Arbejdskraft i de Tider, idet Tjenestetyende fik Føde og Klæder og et meget beskedent Pengebeløb aarligt. Der var her, kan man sige, Tale om et vist patriarkalsk Forhold, men der er ikke Tvivl om, at dette Forhold ogsaa har haft sine Skyggesider for de besiddelsesløse. Dette vil der dog ikke være Anledning for mig til at komme ind paa ved denne Lejlighed.

Jeg skal herefter gaa over til at give nogle korte Oplysninger angaaende den færøske Jord. Færøerne har som bekendt en Størrelse af 1 400 Kvadratkilometer og udgør saaledes cirka en Tredivtedel af det sam-